

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van de Vrije Basisschool te Zaventem

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	55939
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Brigitte DEVROYE
adres		Hoogstraat 1 - 1930 ZAVENTEM
telefoon		02-720.42.18
fax		02-725.46.04
e-mail		zavo.basisschool@belgacom.net
website/URL		www.zavo.be
	Bestuur van de instelling	104729 - VZW Zaventems Vrij Onderwijs te ZAVENTEM
adres		Drossaard Van Ophemlaan 21 - 1930 ZAVENTEM
	Scholengemeenschap	120576 - De Zevenster te ERPS-KWERPS
adres		Engerstraat 10 - 3071 ERPS-KWERPS
	CLB	114991 - Vrij CLB Leuven te LEUVEN
adres		Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	19/09/2011;20/09/2011;22/09/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	22/09/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	07/10/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Guido Aerts
	Teamleden	Frans De Bie Eddy Lamberts

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.3 Lager onderwijs: Nederlands	9
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
3.5 Lager onderwijs: ICT	11
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Begeleiding	12
4.2 Evaluatie	13
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
6.1 Wat doet de school goed?	14
6.2 Wat kan de school verbeteren?	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?	15
7. ADVIES.....	16
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De school ontwikkelde een degelijk outputbeleid waarmee ze de interne kwaliteit bewaakt. Door deelname aan verscheidene externe genormeerde proeven en onderzoeken verzamelde de school een schat aan relevante gegevens over de leerprestaties van de leerlingen. De analyse hiervan heeft reeds geleid tot enkele bijstellingen van het onderwijsaanbod, in de kleuterafdeling specifiek voor een paar leesvoorwaarden en in de lagere afdeling voor het domein 'luisteren'. De school wacht nu een nieuw onderzoek af om na te gaan of de bijstellingen voor luisteren enig effect hebben gehad. Periodiek onderzoekt de school de tevredenheid van het personeel. Daaruit blijkt een grote waardering over het gevoerde beleid.

Gezien de samenstelling van de schoolpopulatie besteedt de school veel aandacht aan het leergebied Nederlands. De veelheid aan initiatieven voor de leespromotie springt daarbij in het oog. De ruime waaier aan taalactiviteiten en –werkvormen in de kleuterafdeling zijn erg waardevol, hoewel woordenschatverwerving weinig systematisch nagestreefd wordt. Ook in de lagere afdeling is de aandacht hiervoor veeleer beperkt. Op basis van een onderwijsleerpakket zorgen de leraren van de lagere afdeling voor een evenwichtig aanbod. De zorgleraren volgen er vooral de instrumentele taalvaardigheden op als basis voor een grondige leerbegeleiding.

Het leergebied wereldoriëntatie is in de kleuterafdeling het hart van de werking. De kleuterleraren werken er ruime thema's uit waarbij de doelen uit de verschillende leergebieden goed geïntegreerd worden. Slechts uitzonderlijk bewaken de kleuterleraren of het aanbod in voldoende mate de totaliteit aan doelen dekt. Er is veel aandacht voor een gestructureerd tijdsgebruik en het leren kiezen is goed uitgebouwd. Reeds van jongsaf maken de kleuters kennis met een aanpakstrategie. Het zelfsturend leren met gebruik van stappenplannen en zelfcorrigerend materiaal staat nog niet op punt.

In de lagere afdeling hebben de leraren vanuit een inventarisatie stappen gezet om de verticale samenhang te versterken en om doelgerichter te werken. Systematische trajectbegeleiding en -bewaking dringen zich echter op, omdat niet alle leraren de gemaakte afspraken even kwaliteitsvol naleven. De brede benadering van de realiteit vanuit verschillende invalshoeken is in alle klassen nog niet even sterk ontwikkeld. Tijdens de bijgewoonde lessen kregen de leerlingen veel kansen tot actief leren.

De school stelde nog geen eigen planning op om de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT naar de eigen praktijk te vertalen. De zinvolle manier waarop de leraren ICT in hun aanbod integreren, de collegiale ondersteuning, het goed uitgebouwde computerpark wijzen op een goede aanzet in die richting.

De schoolvisie op de begeleiding van de leerlingen is zowel gericht op de socio-emotionele begeleiding als op de leerbegeleiding. Om het zittenblijven zoveel als mogelijk te voorkomen kiest de school voor een geïntegreerde zorgondersteuning. Deze is flexibel, efficiënt en degelijk georganiseerd op basis van structureel overleg. De leraren van beide niveaus leveren ernstige inspanningen om onderwijs op maat te verstrekken. De verdere zorgverbreding is van hoge kwaliteit. Dat de leerbegeleiding vruchten afwerpt, blijkt uit de geringe schoolse vertraging en uit de resultaten van de oud-leerlingen in het eerste jaar secundair onderwijs.

De evaluatiepraktijk is sterk ondersteunend voor de leerbegeleiding, maar mist vooral nog breedte om alle talenten van de leerlingen in kaart te kunnen brengen, vooral op het vlak van het muzisch-creatieve. In de lagere afdeling leggen de meeste leraren het accent op wat schriftelijk toetsbaar is, en in veel mindere mate op vaardigheden en attitudes.

De school heeft al heel wat stappen gezet om het onderwijs te optimaliseren. De onderwijsinspectie vertrouwt erop dat de school dit proces zal verder zetten. De school kan de geformuleerde aanbevelingen bestuderen en deze, rekening houdende met de eigen prioriteiten, ter harte nemen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie
Lager onderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie
ICT

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- Om in te spelen op de taalontwikkelingsbehoeften van de kleuters plannen de kleuterleraren samen met de zorgondersteuners en de leraren uit het project 'Rand- en taalgrensgemeenten' (verderop leraren 'Thuis taal niet-Nederlands' genoemd) een ruime waaier aan taalactiviteiten en -vormen. Onder meer door de aanmaak van materialen en door de invoering van nieuwe interactieve werkvormen trachten zij het aanbod te verruimen.
- Bij de aanwending van de lesuren 'Thuis taal niet-Nederlands' legt de school bewust het accent op de kleuterafdeling.

- Tijdens de bijgewoonde lessen was er een degelijke interactie tussen de kleuterleraren en de kleuters en tussen de kleuters onderling. Taalvaardigheid kan zich al doende ontwikkelen. Werkvormen waarbij de dialoog centraal staat vergroten de interactie.
- Het kleuterteam heeft, ondanks verschillende aanzetten in de beschikbare bronnen, nog weinig aandacht voor een systematische aanpak van de woordenschatverwerving. In een beperkt aantal groepen plannen de klasleraren de themataal expliciet. Het proces van begripsvorming wordt slechts in geringe mate systematisch en doelbewust uitgebouwd. Tevens besteden de kleuterleraren weinig aandacht aan het talig maken van hoeken, waardoor kansen gemist worden om de kleuters gaandeweg zelfgestuurd taal te laten gebruiken.
- Er gaat bij de klasinrichting heel wat aandacht naar het domein luisteren. Zowel door het aanbod in de luisterhoek als bij het gebruik van ICT-toepassingen in de computerhoek creëren de kleuterleraren bijkomende kansen om de taalvaardigheid te ontwikkelen.
- Met het gegradeerd kleutervolgsysteem gaan de kleuterleraren na hoe de ontwikkeling van de actieve taalvaardigheid van iedere kleuter vordert. Enkele genormeerde toetsen worden bij de vierjarige en de uitvallende vijfjarige kleuters ingeschakeld om de passieve taalvaardigheid te meten. Analyse van de resultaten van de schoolrijpheidstoetsen hebben de leraren er ook toe aangezet het aanbod voor rijmen en woordspitsen te verruimen. De school kiest ervoor om voor taal vooral gegevens te verzamelen over kleuters met een hardnekkige achterstand.
- De school besteedt ruime aandacht aan leesbevordering, onder meer door de vele voorlees- en vertelactiviteiten gecombineerd met andere werkvormen en de leespromotie bij de ouders. Het is spijtig dat de presentatie en het aanbod van de boeken in de klasbibliotheken in veel klassen te wensen overlaten.
- Bij de oudere kleuters zorgen de kleuterleraren voor een degelijk activiteitenaanbod en het gebruik van speelleermaterialen voor de ontwikkeling van de schrijfmotoriek en de ontluikende geletterdheid. Voor sommige aspecten is er nood aan verdere afstemming op het eerste leerjaar.
- Het schoolteam neemt heel wat initiatieven om het gebruik van het Nederlands te promoten. Het werkt daarvoor samen met ondersteunende organisaties. De verscheidene acties die het schoolteam neemt om de ouders te betrekken bij het schoolleven en de leespromotie, hebben een positief effect op de taalvaardigheid van de kleuters. De school stuurde recent het gebruik van de verteltassen bij.
- De leraren verdiepen hun expertise rond taalstimulering op verschillende manieren, onder meer door het volgen van nascholingen. Het gaat dan vooral over praktijkgerichte thema's, en in veel mindere mate over theoretische denkkaders, zoals bijvoorbeeld de studie over de systematische begripsverwerving.

3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De kleuterleraren organiseren hun onderwijsaanbod thematisch. Zij voorzien een ruim en wisselend aanbod aan kalendergebonden, kindgerichte en door de kleuters aangebrachte thema's, waarbij leerinhouden uit verscheidene leergebieden op een efficiënte wijze geïntegreerd worden. Samen met de collega's van de lagere afdeling organiseren de kleuterleraren enkele malen per jaar een schoolproject.
- De kleuterleraren gebruiken een koepeleigen instrument als referentiekader. Bij de planning van de thema's ordenen zij vooraf de activiteiten binnen de vier ervaringssituaties, zodat een evenwichtig aanbod mogelijk wordt. Slechts enkele kleuterleraren gaan na met welke frequentie de doelen van het koepeleigen instrument aan bod komen. Dit belemmert de ontdekking van mogelijke hiaten en overlappingsen.

- Het kleutervolgsysteem dient vooral op kindniveau als bewakingsinstrument voor de vaardigheden en competenties. De samenhang tussen het koepeligen referentiekader, het kleutervolgsysteem, de planningsdocumenten, de groeilijnen, de hoekenfiches... is nog niet optimaal. Dit heeft zijn weerslag op de efficiëntie van de planning.
- Door vooraf te communiceren over het aankomende thema betrekken de kleuterleraren de ouders bij het schoolgebeuren. Regelmatig komen ouders in de klas als 'ervaringsdeskundige' of om de kleuters en de kleuterleraar bij meer arbeidsintensieve activiteiten te ondersteunen. Leeruitstappen in de omgeving van de school verbreden de kennismaking met de wereld.
- De kleuterafdeling heeft een wisselende aandacht voor de hygiënische en praktische zelfredzaamheid van de kleuters. Daarvoor wordt onder meer gebruikgemaakt van stappenplannen. Op schoolniveau onderneemt men acties rond gezonde voeding.
- De school beschikt over heel wat aangekochte en zelfgemaakte speelleermaterialen om de kleuters de kans te geven zich al spelend te ontwikkelen. De dagindeling wordt duidelijk gestructureerd. Er is een goed evenwicht tussen geleide, begeleide en vrije activiteiten. De hoeken zijn goed aangeduid, degelijk gestructureerd en voldoende ruim ingericht. Binnen de klasruimte voorzien de kleuterleraren ook bewegingsmogelijkheden.
- Er zijn nog groeimogelijkheden om bij de inrichting van de speelleerhoeken de cognitieve ontwikkeling te bevorderen door ze doelbewuster vorm te geven en uit te bouwen met goed gekozen speelleermaterialen. De organisatie van bijvoorbeeld de winkeltjes, de verkleedhoeken, de huishoudhoeken staat in een aantal klassen nog niet op punt.
- In de meeste klassen worden de kaders die de ontwikkeling van het tijdsbesef voorstellen en stimuleren gegradeerd in complexiteit en abstractiegraad. De initiatieven die de kleuterleraren nemen om de kleuters te leren kiezen zijn gradueel goed opgebouwd en verhogen de leerkansen.
- Met uitzondering van de puzzels die binnen de leeftijdsgroep gedifferentieerd worden aangeboden, zijn weinig speelleermaterialen gegradeerd. Dit zet een rem op het zelfgestuurd leren op het eigen niveau. Opdrachtenkaartjes, stappenplannen, zelfcorrigerende materialen zijn niet in alle klassen even sterk ingeburgerd.
- De school maakt van in de kleuterafdeling werk van 'leren leren'. Al in de kleuterafdeling maken de kleuters kennis met relevante aanpakstrategieën.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De school beschikt over heel wat outputgegevens in de vorm van leerlingresultaten uit externe onderzoeken en toetsen. Naar aanleiding van een minder goede score voor het domein luisteren in een longitudinaal onderzoek besteedt de school bijkomende aandacht aan dit domein. Men wacht een nieuw onderzoek af om na te gaan of de geleverde inspanningen het gewenste effect hebben.
- Enkele jaren geleden heeft het team van de lagere afdeling enkele onderwijsleerpakketten bestudeerd en vergeleken met het leerplan. Het uiteindelijk gekozen onderwijsleerpakket bevat een aantal specifieke lessen volgens het eigen leerplan. Spelling wordt met een losstaand pakket aangeleerd en ingeoefend. De door de zorgondersteuners gemaakte foutenanalyses van de controledictees dragen bij tot een aangepaste leerbegeleiding voor dit aspect.
- Het oefenen van taal krijgt bijkomende kansen tijdens de ingeroosterde zelfstandige werkvormen, vooral voor wat de instrumentele vaardigheden en soms ook voor wat het creatief schrijven betreft.

- Het is nog weinig de gewoonte om bij het aanbrengen van teksten te anticiperen op de mogelijke woordenschatproblemen die de leerlingen zullen ondervinden.
- Om de technische leesvaardigheid te bevorderen organiseert het lerarenteam gevarieerde lees- en groeperingsvormen. De leraren werken hierbij al dan niet klasdoorbrekend, in homogene of heterogene groepen of met tutors. Voor het begrijpend lezen volgen de leraren het onderwijsleerpakket.
- Leesstimulering neemt in de school een belangrijke plaats in. De bibliotheekwerking met gebruik van de ruime schoolbibliotheken en de inrichting van een leeshoek in de klas bieden een grote meerwaarde voor het leesonderwijs. De leraren nemen bijkomende initiatieven om het lezen op te volgen en inhoudelijk te verdiepen. De school maakt, allicht door de uitgebreide schoolbibliotheken, geen gebruik van de plaatselijke openbare bibliotheek, waardoor zij kansen mist om de veelzijdige werking van een plaatselijke bibliotheek te verkennen en om de ontwikkelde leesattitude ook in het voortgezet onderwijs te kunnen bestendigen.
- Vooral op basis van het onderwijsleerpakket stimuleren de leraren het creatief schrijven. Bijkomende oefenkansen zijn er door het schrijven voor de klaswebpagina of de klasblog. De schrijfstrategie uit het onderwijsleerpakket wordt nog weinig aangewend bij het schrijven van totaalopdrachten.
- Om te differentiëren gebruiken de leraren zowel remediërende als uitbreidende aanvullende materialen. Op die manier trachten zij onderwijs op maat te geven.
- De evaluatie van het leergebied richt zich nog grotendeels op wat schriftelijk toetsbaar is. Enkele leraren hebben aanzetten gegeven om de productieve vaardigheden doelgerichter te evalueren. Deze aanzetten zijn echter nog niet op elkaar afgestemd.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De deelname van het vierde leerjaar aan de interdiocesane proeven is een eerste aanzet om de leerprestaties voor dit leergebied in kaart te brengen.
- Vorig schooljaar heeft een werkgroep in samenwerking met de andere leraren via inventarisatie nagegaan in welke mate de leerplandoelen met de actuele thema-inhouden in overeenstemming zijn. Uit de analyse blijkt dat de verticale samenhang nog niet optimaal is en dat de bestaansdimensie 'mens en techniek' en het onderdeel 'mobiliteit' binnen de dimensie 'ruimte' onvoldoende aan bod komen. Om de verticale samenhang te versterken en om doelgerichter te werk te kunnen gaan, heeft het schoolteam ervoor gekozen een onderwijsleerpakket te implementeren dat nog ruimte overlaat voor eigen thema's en creativiteit. Het ontbreekt in de opstartfase nog aan een systematische trajectbegeleiding en -bewaking.
- De gradatie in tijd- en ruimtekaders aan de klaswanden is op enkele uitzonderingen na duidelijk. Slechts in enkele klassen wordt weerkerende tijd in cirkelvorm voorgesteld. Het functioneel gebruik van tijd- en ruimtekaders om bijvoorbeeld onderwerpen uit de actualiteit in tijd en ruimte te kaderen is leraarafhankelijk.
- Zowel bij de oude als de nieuwe thema's is weinig te merken van het principe van de multiperspectiviteit zoals dat in het leerplan vooropgesteld wordt. Uitzonderlijk bewaken de leraren of de inhoud van de thema's voldoende gespreid zijn en onderling met elkaar in verband gebracht worden. Wel leveren heel wat leraren inspanningen om de horizontale samenhang met andere leergebieden te bewaken. De schoolprojecten die verscheidene keren per jaar worden georganiseerd alsook de openluchtklassen bieden mogelijkheden om leergebiedoverstijgend te werken.
- Tijdens de bijgewoonde lessen kregen de leerlingen veel kansen tot actief leren. De leraren organiseerden activiteiten om informatie op te zoeken en ICT en multimedia te

gebruiken. Zowel leraren als leerlingen brachten materialen van thuis mee om het onderwijs te verlevendigen.

- De frequentie van de organisatie van leeruitstappen in de nabije en ruimere omgeving is wisselend. De school beschikt niet over een omgevingsboek waarin interessante sites en artefacten in de omgeving geïnterpreteerd worden.
- De school heeft een beperkte aandacht voor techniek. Meestal komt deze bestaansdimensie aan bod in geïsoleerde thema's of projecten, of uitzonderlijk in de zelfstandige werkvormen. Ook mobiliteitseducatie wordt weinig geïntegreerd aangeboden. Met uitzondering van de eerste graad, waar met leeruitstappen de verkeersruimte rond de school op een systematische wijze wordt verkend, is de aandacht voor mobiliteitseducatie veeleer beperkt en versnipperd. Positief is de samenwerking met externen om inzicht te krijgen in specifieke verkeersproblemen.
- Onder impuls van de werkgroep 'milieuzorg op school' onderneemt het schoolteam acties om de leerlingen en hun ouders milieubewuster te maken.

3.5 Lager onderwijs: ICT

Voldoet niet

Motivering

- De school ontplooipte nog geen beleid voor de implementatie van de leergebiedoverstijgende eindtermen. De leergebiedoverstijgende eindtermen ICT zijn nog niet systematisch bestudeerd. Toch nemen de meeste leraren losstaande en toch zinvolle initiatieven om de leerlingen ICT geïntegreerd te laten gebruiken. Door het ontbreken van de verticale samenhang vertoont het aanbod echter belangrijke hiaten.
- De ICT-coördinator houdt zich hoofdzakelijk bezig met de technische aspecten van ICT. Het computerpark bestaat uit toestellen van wisselende leeftijd en mogelijkheden. Toch slaagt de ICT-coördinator erin om de computers naar behoren te laten functioneren. Alle klassen beschikken over een werkende internetverbinding.
- De leraren hebben een spontane aandacht voor ICT en ondersteunen elkaar bij het gebruik van bepaalde toepassingen en bij probleemverhelping. Ook de mentoren helpen beginnende leerkrachten met de integratie van ICT in de klaspraktijk.
- Binnen de school is er een kleine ICT-werkgroep die in hoofdzaak de website van de school verzorgt. De didactische ondersteuning van de leraren of de bewaking van de verticale samenhang behoren nog niet tot de taken van de werkgroep.
- De leerlingen krijgen voldoende kansen om te oefenen met ondersteuning van ICT. Dat gebeurt zowel tijdens de gewone lessen als bij de zelfstandige werkvormen. Het schrijven voor de klasblog is een aanzet om de eindtermen 'communiceren met ondersteuning van ICT' na te streven. Vooral binnen het leergebied wereldoriëntatie krijgen de leerlingen kansen om informatie te verwerven door het gebruik van ICT. De leergebiedoverstijgende eindtermen rond het presenteren en creëren met ondersteuning van ICT worden slechts sporadisch nagestreefd. Er zijn enkele initiatieven genomen om de leerlingen veilig te leren omgaan met ICT, bijvoorbeeld vanuit het antipestbeleid.
- De vele zinvolle initiatieven van de leraren, de collegiale ondersteuning, de mentorenwerking, het goed uitgebouwde computerpark en het beleidsvoerend vermogen van de school geven de bereidheid van de school aan om op adequate wijze de mogelijkheden van ICT te benutten. Het ontbreekt de school nog wel aan een eigen planning zoals bepaald in het 'Decreet basisonderwijs, art. 44, waarmee ze kan aantonen dat ze systematisch en doelgericht de leergebiedoverstijgende eindtermen ICT nastreeft.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De school heeft van de begeleiding van de leerlingen de speerpunt van haar werking gemaakt. Ze profileert zich als een school die zowel oog heeft voor de zwakkere, de gemiddelde als voor de sterke leerling. De klemtoon van het zorgbeleid ligt bij de jongere leerlingen. Zowel de leerbegeleiding als de socio-emotionele begeleiding zijn structureel, dynamisch en efficiënt uitgebouwd.
- Om het zittenblijven zoveel mogelijk te vermijden zet de school in op zorgverbreding. De geringe schoolse vertraging en de slaagkans in het vervolgonderwijs bewijzen de effectiviteit van de leerbegeleiding. Doelbewust kiest de school voor geïntegreerde zorg in de klassen in plaats van voor groepsverkleining. Deze zorg is voldoende flexibel en houdt rekening met klasgroepverschillen en met de individuele noden van de leerlingen. De fasen van het zorgcontinuüm zijn duidelijk herkenbaar.
- De school combineert de bijkomende lestijden 'Gelijke onderwijskansen' en 'Rand en taal' om een pakket van te onderscheiden, maar niet te scheiden initiatieven op te zetten. De samenwerking op basis van frequent en gestructureerd overleg tussen de betrokken actoren en de vlotte informatiedoorstroming kunnen bestempeld worden als een voorbeeld van goede praktijk.
- De leerbegeleiding is zowel gericht op leerlingen met leer- en ontwikkelingsproblemen als op sterkere leerlingen.
- De leraren van beide niveaus spannen zich in om onderwijs op maat aan te bieden. De kleuterleraren voorzien differentiatie binnen de keuzemogelijkheden, onder meer met het keuzebord en de opstart van contractwerk. Het overdacht (her)groeperen van kleuters, al dan niet met ondersteuning van de additionele leraren, is ingeburgerd. Een ander initiatief is de organisatie van de leeftijdsdoorbrekende zorgnamiddagen. De differentiatie met behulp van zelfsturende en gegradeerde materialen staat nog niet op punt. In de lagere afdeling gebruiken de leraren de differentiatiematerialen van de onderwijsleerpakketten, zowel om te oefenen, te remediëren als uit te breiden. De zelfstandige werkvormen zijn in het weekrooster verankerd. Ze worden gebruikt om te differentiëren en om te remediëren. Voor het technisch lezen en in mindere mate voor wiskunde organiseren de leraren leerjaardoorbreekende differentiatiegroepen.
- De zorg voor leerlingen met een beginnende leerachterstand is grotendeels gebaseerd op de observaties en de gegevens van genormeerde en gestandaardiseerde toetsen. In de kleuterafdeling registreren de klasleraren de gegevens die ze via observatie over de vaardigheden, de competenties, het welbevinden en de betrokkenheid in het zelfsamengestelde kleutervolgsysteem verzameld hebben. In de lagere afdeling geven de foutenanalyses uit de onderwijsleerpakketten voor wiskunde en spelling informatie over de vorderingen van de leerlingen. De school gebruikt de toetsen uit het koepeligen leerlingvolgsysteem tweemaal per schooljaar voor de screening van wiskunde, spelling en technisch lezen. De analyse van de gegevens leidt in beide niveaus tot een structurele remediëring waarbij de taken van zowel klasleraren als

additionele leraren afgesproken en uitgevoerd worden. Voor leerlingen met hardnekkige leerproblemen stelt het zorgteam een individueel stappenplan op.

- De school organiseert regelmatig oudercontacten om de vorderingen, de individuele problemen en de ondernomen initiatieven met de ouders te bespreken.
- De school neemt voor leerlingen met specifieke leerstoornissen in overleg met de leerlingen, de ouders en de klasleraren. stimulerende, compenserende, remediërende en/of dispenserende maatregelen. De afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst. Uit een uitgebreide batterij van mogelijkheden selecteert de school een aantal schikkingen om het onderwijs aan te passen aan de mogelijkheden van de leerling. Gebruik van ICT als compenserende maatregel is nog niet voorzien.
- De school werkt nauw samen met het CLB en met GON-leraren uit het buitengewoon onderwijs.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ondersteuning.

Motivering

- De school heeft nog geen uitgeschreven visie op evaluatie ontwikkeld. Toch tracht het schoolteam een zicht te krijgen op verscheidene aspecten van de totale persoonlijkheid. Afhankelijk van het niveau en het leergebied is er al dan niet een ruimere kijk.
- Tijdens de bijgewoonde lessen en activiteiten hadden de leraren nog weinig aandacht om terug te blikken op wat en hoe er geleerd werd.
- De school heeft aandacht voor de opvolging van de socio-emotionele ontwikkeling. Om daarover te rapporteren gebruikt de lagere afdeling een apart attitudenrapport. De evaluatie van de grofmotorische vaardigheden is in handen van de bijzondere leermeesters lichamelijke opvoeding. Zij geven een breed en gedetailleerd beeld van de individuele motorische ontwikkeling.
- Door het gebruik van een vrij breed kleutervolgsysteem is de evaluatiepraktijk in de kleuterafdeling sterker gericht op de totale persoonlijkheidsontwikkeling, behalve voor wat de muzische ontwikkeling betreft. De opvolging van de taalontwikkeling krijgt een belangrijke plaats toebedeeld. In de lagere afdeling is de evaluatiepraktijk vooral gericht op de detectie van problemen bij de technisch-instrumentele vaardigheden van Nederlands en wiskunde. De evaluatie van de cognitieve leergebieden blijft grotendeels beperkt tot wat schriftelijk toetsbaar is.
- De evaluatiepraktijk slaagt er nog niet in om alle talenten van de leerlingen in kaart te brengen. Zo staat de evaluatie van het leergebied muzische vorming nog aan een beginpunt. Het is voor de leraren nog niet duidelijk hoe creatieve vaardigheden op basis van vooropgestelde doelen met alternatieve evaluatievormen geëvalueerd kunnen worden. Over muzische vorming wordt in de lagere afdeling zelfs niet gerapporteerd.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school heeft een sterk beleidsvoerend vermogen. Onder impuls van een gedreven directeur vaart de school de vooropgestelde koers. Deze wordt mee aangestuurd vanuit organisatorische en pedagogisch-didactische werkgroepen. Een aantal verantwoordelijkheden wordt gedelegeerd. Schoolleiding en team spannen zich samen en gelijkgericht in om de onderwijskwaliteit te optimaliseren. De school is veranderingsbereid. De impact van de pedagogisch-didactische werkgroepen op de dagelijkse klaspraktijk is niet altijd even duidelijk.
- De school heeft een krachtige visie op de leer- en socio-emotionele begeleiding ontwikkeld. De uitgesproken visie om zittenblijven zoveel als mogelijk te voorkomen door in te zetten op een geïntegreerde, flexibele en gestructureerde leerbegeleiding, wordt consequent vertaald naar de praktijk en blijkt succesvol. De beperkte schoolse vertraging en het succes in het vervolgonderwijs tonen dit aan.
- De teamleden hebben de gewoonte om actuele of acute noden vooral actief aan te pakken, en in mindere mate reflectief. De theoretische analyse van de noden en de studie van bepaalde concepten zijn minder aan hen besteed. Dit hypothekeert de visieontwikkeling en -verdieping.
- De opvolging van de klaspraktijk is veeleer beperkt, wat vooral met de schaalgrootte te maken heeft. Een uitzondering is de opvolging van beginnende leraren door de mentoren. Alhoewel de leraren zich inspannen om de gemaakte afspraken uit te voeren, gebeurt dat met wisselend succes.
- De school gaf de aanzet om opbrengstgegevens te gebruiken bij de integrale kwaliteitszorg. Zij maakt werk van zelfevaluatie, vooral op basis van tevredenheidsonderzoeken. Daaruit blijkt een sterke waardering van de leraren voor het schoolbeleid.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De vele goede initiatieven die de school neemt om de taalontwikkeling en in het bijzonder de leesbevordering te verbeteren.
- De aandacht in de kleuterafdeling om brede en rijke thema's te ontwikkelen met aandacht voor horizontale samenhang.
- De zorg om de technische vaardigheden voor Nederlands in de lagere afdeling te evalueren en daarop aansluitend zorginitiatieven te nemen.
- Het gebruik van interactieve werkvormen en ICT om het leergebied wereldoriëntatie in de lagere afdeling te verlevendigen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het outputbeleid van de school in functie van de bewaking van de onderwijskwaliteit.
- De structurele, dynamische en efficiënte leerbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het participatief leiderschap onder impuls van een gedreven directeur.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De aandacht voor woordenschatverwerving Nederlands in beide afdelingen.
- De bewaking van de vooropgestelde doelen in de kleuterafdeling.
- De uitbreiding van het zelfgestuurd leren met ondersteuning van materialen in de kleuterafdeling.
- In de lagere afdeling de afstemming tussen de leerjaren van het onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie, en de aandacht voor multiperspectiviteit.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De verbreding van de evaluatiepraktijk met het oog op de talentontwikkeling van de leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De optimalisatie van de opvolging van het werk op de klasvloer.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- Leergebiedoverstijgende eindtermen: De opstelling van een eigen planning voor implementatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT conform de wettelijke bepalingen (zie decreet basisonderwijs art. 44).

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Guido Aerts

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: